

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Vyučovaci jazyk	Slovenský jazyk
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelanie ISCED 1 – variant A
Predmet	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Deviaty
Časová dotácia	7 hodín týždenne 231 hodín ročne
Miesto realizácie	Trieda, knižnica, jazyková učebňa, školská záhrada, verejné priestranstvá nachádzajúce sa v obci.

1. Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, vytvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

2. Cieľ predmetu

- Docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách,
- precvičiť si pravopis podstatných a prídavných mien,
- upevniť si pravopis slovíes, najmä v minulom čase a v rozkazovacom spôsobe,
- osvojiť si ústne a písomné vykanie,
- učiť sa vyplňať úradné tlačivá,
- cvičiť sa v kompozícii a štylizácii,
- osvojiť si ústne i písomné formy spoločenského styku.

3. Obsah učebného predmetu

A. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis - 99 hodín

Predložky

Písanie predložiek. Predložky a pádové otázky.

Podstatné mená

Určovanie podstatných mien. Pravopis životných podstatných mien mužského rodu. Pravopis neživotných podstatných mien mužského rodu. Pravopis podstatných mien ženského rodu.

Pravopis podstatných mien stredného rodu.

Prídavné mená

Stupňovanie prídavných mien. Pravopis vlastnostných prídavných mien. Privlastňovacie prídavné mená.

Zámená

Používanie osobných zámen. Písanie osobných zámen, tykanie, vykanie.

Slovesá

Slovesá v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Číslovky

Základné číslovky a radové číslovky.

Skladba

Jednoduchá veta a zložená veta.

B. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Štylizácia a kompozícia:

Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu.

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie - 7 hodín

Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu, podľa série obrázkov.

Opis - 7 hodín

Opis (ústne i písomne) osoby, predmetu, pracovného postupu.

Formy spoločenského styku - 10 hodín

Oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, privítanie návštevy a rozlúčenie sa, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor, pozdrav, blahoželenie, prejavenie sústrasti, list.

Praktické písomnosti - 9 hodín

Podací lístok, poštová poukážka, poštová sprievodka na balík, žiadanka, dotazník, prihláška na pobyt, životopis, oznámenie, pozvánka, objednávka a iné.

C. ČÍTANIE A LITERATÚRA

Čítanie a literatúra - 99 hodín

Technika čítania

Výcvik čítania a ústneho vyjadrovania. Upevňovanie čitateľských zručností na primerane náročných náučných a umeleckých textoch, orientácia v prečítanom texte a reprodukovanie jeho obsahu.

Literárna výchova

Vzbudzovanie záujmu o mimoškolské čítanie kníh, časopisov, novín, o sledovanie vhodných programov rozhlasu a televízie, podľa miestnych možností aj o návštevy divadelných a filmových predstavení. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov zrozumiteľným spôsobom.

Odporúčaná literatúra:

Poézia: napr. výber z poézie M. Rúfusa, V. Reisela, J. Navrátila, J. Bottu, S. Chalúpku, J. Kostru, A. Plávku, J. Smreka, a iných. Poviedky a romány zo života detí: napr. E. Kästner: Lujza a Lotka; M. Jančová: Prvá láska; J. Tužinský: Straka nekradne; Max von der Grün: Krokodíli z predmestia; N. Tánska: S dievčiskom sa neháme; B. Němcová: Babička; H. Zelinová: Jakubko; A. Reiner: Dedko, babka a ja; a iných. Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Móric: Rozprávky z lesa, Volanie divočiny; D. Defoe: Robinson Crusoe; E. Kästner: Emil a detektívi; Dan Clark: Slepacia polievka pre dušu; a iných. Bájne, balady, povesti a historická próza: napr. od autorov S. Chalupku, J. Bottu, J. Poliaka, M. J. Husku, M. Ďuríčkovej, M. Ferku, R. Morica, J. Štiavnického a iných.

Náučná literatúra: napr. od autorov M. Labudu, M. Šurinovej, L. Švihrana, J. Galatu, E. Majzlanovej, B. Škárku, I. Čajdu, A. Lanngleya, S. Parkera a iných.

Divadlo, rozhlas, film a televízia v živote človeka: oboznámenie žiakov s dramatickými dielami slovenských a zahraničných autorov.

4. Metódy a formy práce

Z hľadiska jazykového prejavu si žiaci precvičujú správanie sa v praktických životných situáciách, napríklad na pošte, v reštaurácii, v obchode, na návšteve, u lekára, v cudzom meste, v holičstve a kaderníctve. Učia sa napísať oznam, jednoduchú správu, SMS správu. Ústne i písomne si precvičujú opis predmetu a pracovného postupu, upevňujú formy spoločenského styku. Prečítaný text reprodukovujú podľa otázok učiteľa a podľa osnovy.

5. Medzipredmetové vzťahy

Základné vedomosti a zručnosti z jazyka slovenského žiak aplikuje vo všetkých vyučovacích predmetoch, najmä gramatické a pravopisné javy. Prvky literárnej výchovy sa premietajú v predmetoch dejepis, prírodopis, hudobná výchova no aj v ďalších predmetoch. Sloh je spojený s jazykovou zručnosťou a lexikou, ktorá sa prelína všetkými predmetmi.

6. Prierezové témy

Prierezová téma	Tematický celok	Téma
Osobnostný a sociálny rozvoj	Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis	Veta – slovo – skladba – hlásky (písmeno)
		PREDLOŽKY - Písanie predložiek
		Pravopis životných podstatných mien mužského rodu – vzor chlap
		SLOVESÁ - Slovesá v prítomnom čase a minulom čase
		Pravopis
	Čítanie a literatúra	Poviedky a romány zo života detí - Carlucci, Lujza a Lotka
		Poviedky a romány zo života detí - Vychádzky so psami, La100vičky
		Rozprávky - Krokodíl a opica, Jupiter a opica
		Báje, balady, povesti a historická próza - Ako Michal pooral Spišský hrad, Rolandova studňa
		Dobrodružné romány a poviedky - Ilúzia, Kamaráti, Mať takého brata
		Náučná literatúra - Choroba modernej doby Písať, ale na čo?
		Náučná literatúra - O svete, Domovina moja
	Formy spoločenského styku	PodĎakovanie
		Rozlúčka
	Praktické písomnosti	Životopis
	Rozprávanie	Zuzka bola podať balík na pošte
	Opis	Príprava zemiakového šalátu
		V holičstve
		Abeceda
Ochrana života a zdravia	Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis	PODSTATNÉ MENÁ - Určovanie podstatných mien

		Pravopis podstatných mien ženského rodu – vzor dlaň a kosť	
		Pravopis vlastnostných prídavných mien MUCHA A VČELA	
		Jednoduchá veta	
		Určovanie slovných druhov	
	Čítanie a literatúra	Rozprávky - Rozprávka o rybárovi a rybke, Starý otec a vnuk	
		Dobrodružné romány a poviedky - Jedináčik s čudným hlasom, Volanie divočiny, Neprijemný sused	
		Dobrodružné romány a poviedky - Cestná stráž pána Grundeisa, Prosbička o pokoj medzi vami	
		Náučná literatúra - Kto býva v kope raždia?, Šťavy zo stromov	
	Formy spoločenského styku	Privítanie návštevy	
		Správa SMS	
	Praktické písomnosti	Žiadanka, prihláška	
	Rozprávanie	Pes, najlepší priateľ človeka	
		Zlý sen	
Opis	V kaderníctve		
Environmentálna výchova	Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis	LUDOVÉ UMENIE	
		Pravopis životných podstatných mien mužského rodu – vzor hrdina	
		Pravopis podstatných mien stredného rodu – vzor vysvedčenie a dievča	
		Živočíšne prídavné mená	
		Radové číslovky	
		Zložená veta – súvetie	
	Čítanie a literatúra	Poviedky a romány zo života detí - Žaby Láska pri coca – cole, Krokodíl z predmestia	
		Poviedky a romány zo života detí - Babička, Jakubko	
		Rozprávky - Dievčatko so zápalkami, Čert slúži	
		Báje, balady, povesti a historická próza - Krab a jeho mať, Kvapka potu	
		Báje, balady, povesti a historická próza - Vtáčie hádanky, Bebekova krásna Hôrka, Povešť o zakliatej krčme	
		Náučná literatúra - Medvied'atá, Prokop počasie	
		Náučná literatúra - Zem – planéta, na ktorej žijeme, Nástrahy ulice, Stokilové bábätko	
		List, podací lístok	
	Praktické písomnosti	Poštová poukážka, poštová sprievodka na balík	
		Ochorel(a) som	
	Rozprávanie	Známy herec/herečky	
	Opis	Známy herec/herečky	
	Regionálna	Zvuková, významová, tvarová	Pravopis neživotných podstatných mien

výchova a ľudová kultúra	rovina jazyka a pravopis	mužského rodu – vzor dub	
		Pravopis podstatných mien stredného rodu – vzor mesto a srdce	
		Slovesá v budúcom čase	
		SPOJKY - Pravopis písania spojok	
		Tvorenie viet	
	Čítanie a literatúra	Poviedky a romány zo života detí - S dievčiskom sa nehráme, Škola v dobe kamennej Malinový koláč	
		Báje, balady, povesti a historická próza - Važecká jaskyňa, Kamenná ruža	
		Báje, balady, povesti a historická próza - Išlo dievča po vodu, Tri prúty kráľa Svätopluka, O železnej studničke	
		Náučná literatúra - Kožušnícke perly, Ako námorník vynášiel práčku	
	Formy spoločenského styku	Ospravedlnenie	
	Praktické písomnosti	Blahoželanie	
Dotazník			
Rozprávanie	Príprava na prijímacie skúšky		
Opis	Boj proti terorizmu		
Mediálna výchova	Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis	Rozdelenie slovenských hlások Vybrané slová	
		PREDLOŽKY - Predložky a pádové otázky	
		Pravopis podstatných mien ženského rodu – vzor žena a ulica	
		ZÁMENA - Osobné zámena – vykvanie a tykanie	
		Slovné druhy	
	Čítanie a literatúra	Literárne žánre - O krásnom svete, Čím je škola	
		Dobrodružné romány a poviedky - Opýtala som sa, Kliatba rubínového kríža, Sám na pustom ostrove	
		Náučná literatúra - Vo vodičke studenej, vo vodičke hlbkej... ,Telo ako zložitý mechanizmus	
		Náučná literatúra - Ohrozená planéta, O mládež naša	
	Formy spoločenského styku	Požiadanie (prosba)	
		Prejavenie sústrasti	
	Praktické písomnosti	Oznámenie	
		Reklamná ponuka, objednávka	
	Rozprávanie	Chlapci našli peňaženku	
	Opis	Akvárium	
	Multikultúrna výchova	Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis	Pravopis neživotných podstatných mien mužského rodu – vzor stroj
			PRÍDAVNÉ MENÁ - Stupňovanie prídavných mien
Privlastňovacie prídavné mená			
ČÍSLOVKY - Základné číslovky			

		Hlavné (základné) vetné členy, Vedľajšie (rozvíjacie) vetné členy
		Dovidenia, škola, ďakujeme, Jazykové hry
	Čítanie a literatúra	Poviedky a romány zo života detí - Naozajstné Vianoce, Hádali sa hádanky
		Báje, balady, povesti a historická próza - Žltá ľalia, Dúhové vajíčko
		Báje, balady, povesti a historická próza - Kráľovoľská, Beckov hrad
		Báje, balady, povesti a historická próza - Malý drotár, Z ľudovej múdrosti
		Náučná literatúra - Zakliaty v drieku, Hviezdna obloha, Slniečna sústava
	Formy spoločenského styku	Pozdrav a oslovenie
		Poskytnutie informácie
		Telefonický rozhovor
	Praktické písomnosti	Pozvánka
	Rozprávanie	V reštaurácii a kaviarni
	Opis	Známy športovec

7. Učebné zdroje

Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov:

Slovenský jazyk pre 9. ročník ŠZŠ

Čítanka pre 9. ročník ŠZŠ

Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre 9.ročník ŠZŠ

Divadlo, rozhlas, film a televízia v živote človeka:

oboznámenie žiakov s dramatickými dielami slovenských a zahraničných autorov.

8. Hodnotenie predmetu

Na hodnotenie predmetu vychádzame z Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie žiakov špeciálnej školy. Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa 9. ročníka je pozitívne hodnotiť. V danom predmete sú žiaci priebežne klasifikovaní. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení známami.